

התורה

תנו למו"ל לחיות

זהר ויעקב שביט

07.06.2015

02:00

אצה הדרך לח"כ החדש מהליכוד, יואב קיש, שאחרי "מחקר" שערך, הגיע למסקנה שיש לבטל את חוק הספרים. לפני שמבטלים, הנה כמה נקודות למחשבה:

חוק הספרים בא להגן על המו"לים ממצב שבו "תוצרתם" נמכרת במחירי היצף, שאינם מכסים את עלות הפקת ספר. להפקת ספר יש הרבה שותפים — סופרים, עורכים, מתרגמים, מגיהים, מעצבים ועוד. כל אלה הם הנפגעים הראשונים ממכירת ספרים במחירי היצף, כשהמו"לים אינם יכולים לכסות אפילו את עלות הפקת הספר.

טענה רווחת היא, שמחיר הספרים כאן גבוה מזה שבגרמניה או בארה"ב, כאילו הדבר אינו כך לגבי כל סל המוצרים שאנו צורכים. מדוע שמחירו לא יהיה גבוה פי שניים, אם מחיר המילקי גבוה פי שלושה? ולהבדיל ממוצרי חלב, ספרות עברית אי אפשר לייבא.

הטענה שביטול החוק יסייע לספרות העברית מתעלמת מכך, שחלק גדול מהספרים שנמכרו ב"מבצע" היו רומנים פופולריים מתורגמים. איזה עניין יש למחוקק הישראלי לתמוך במחברי ספרי מתח אמריקאיים?

שוק הספרים לפני ואחרי חוק הספרים סובל משורה של כשלים, ובהם הצורך בסבסוד ספרים על ידי מחבריהם, בעיקר ספרי עיון. מי שנפגע מכך הם בעיקר כותבים שלספריהם יש ערך אמנותי או מדעי רב, אבל אין להם שוק גדול.

שוק הספרים הוא התחום היחיד בתרבות הגבוהה שאינו מסובסד על ידי המדינה. הספרים בעברית פונים לשוק קטן, וכל מדינות הלאום הקטנות אכן משכילות להגן על הספרים בשפת הלאום. משרד החינוך ומשרד התרבות לא רק שלא הגדילו את התמיכה בהוצאה לאור של ספרים עבריים, אלא התנערו ממפעלי תמיכה בספר.

מו"לים הרוצים להתקיים בכבוד, ואפילו כמעט בכבוד, אינם יכולים לעמוד בהוצאות הגדולות הכרוכות בהוצאה לאור של ספרים איכותיים, שסיכויי המכירה שלהם אינם גבוהים, ולכן מוותרים על הכותרים האלה.

חלק מענפי המו"לות נמצא במשבר חמור. אנשים צעירים אינם מחפשים את עתידם במקצועות המו"לות, מפני שאלה אינם יכולים להבטיח להם קיום מינימלי.

יש מחוקקים שמעוניינים, כנראה, לסייע לשתי רשתות הפצה כמעט מונופוליסטיות, ולהביא לקריסת המו"לות העברית (ואתה הספרות העברית), וקל להם לפגוע בה באמצעות ביטול חוק הספרים (וזאת לעומת חולשתם מול ברוני הגז, לדוגמה). צריך לקוות שלא ימצאו מחוקקים רבים שיתייצבו לימינו של ח"כ חדש המבקש לזכות בתהילה מפוקפקת, וכי שרי החינוך והתרבות החדשים יידעו לפעול למען חיזוקה של המו"לות, וייתנו לה לחיות בכבוד.